

Vytvářet remízky nebo stromořadí na orné půdě je nově jednodušší. MŽP a MZE usnadňují podmínky pro zemědělce a pomáhají obnově krajiny

3.7.2024 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Krajinné prvky jako jsou stromy, keře, remízky nebo mokřady vždy byly součástí zemědělské půdy a je potřeba je tam znovu vrátet. Zabraňují erozi, podporují biodiverzitu a přispívají k celkové odolnosti krajiny. Ministerstva životního prostředí a zemědělství proto již loni zahájila společné kroky ve snaze podpořit zemědělce, aby krajinné prvky do orné půdy začleňovali. Výsledkem je odstranění administrativních bariér k rozšíření krajinných prvků a finanční motivace k jejich realizaci a péči o ně. Zásadní změny tak přináší i novela zákona o ochraně zemědělského půdního fondu z pera MŽP, která podmínky zjednoduší. Platit začala 1. července. Oba resorty pak ještě více podpoří realizaci krajinných prvků i formou dotací a dalších změn.

Pro odolnost zemědělské krajiny vůči změnám klimatu, pro její ekologickou stabilitu a podporu biodiverzity je zásadní, aby v ní existovaly různé krajinné prvky. Ministerstva proto přišla se společnou iniciativou, která má pomoci zemědělské krajině vyřešit problémy s degradací. Například díky změnám v novele zákona o zemědělském půdním fondu se sníží nadměrná administrativa tak, aby bylo pro zemědělce jednodušší krajinné prvky na orné půdě vybudovat.

“Bez stromů, remízků, mezí a mokřadů není zemědělská půda dostatečně odolná vůči vodní nebo větrné erozi a ztrácí biodiverzitu. Naopak pokud zemědělci a další vlastníci či nájemci půdy tyto krajinné prvky v hospodářské krajině obnoví a vhodně tak pole rozčlení, mohou problém s erozí, nedostatečnou kvalitou půdy a úbytkem celkové pestrosti a rozmanitosti v krajině vyřešit. Umožní to také lepší zadržování vody v krajině nebo ukládání uhlíku díky vzniklé biomase. Je potřeba toto naší krajině vrátit a obnovit ji. Novela o ochraně zemědělského půdního fondu to zemědělcům nově usnadní. Rušíme bariéru, kterou dosud byla povinnost vyjmout ze zemědělského půdního fondu ten úsek půdy, kde chtějí hospodáři vysadit stromořadí, keře nebo vytvořit třeba terasy. Nově nebudou muset o odnětí půdy žádat a platit za to odvody. Veškeré krajinné prvky budou navíc osvobozeny od placení daně z nemovitosti,” vysvětluje **ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL)** s tím, že nyní tak budou krajinné prvky součástí zemědělské půdy.

Ministerstva finančně podporují krajinné prvky i pozemkové úpravy

Mezi krajinné prvky na orné půdě, které oba resorty finančně podporují, patří příkop, mez, mokřad, skalka, skupina dřevin, solitérní dřevina, stromořadí či terasa nebo travnatá údolnice. Ministerstvo životního prostředí nabízí podporu z Národního plánu obnovy a z Projektového schématu Operačního programu Životní prostředí. “Pro zemědělce nebo obce je také nově na ministerstvu připravena půl miliarda korun na zakládání nových krajinných prvků. Tuto podporu spustíme na podzim. Dotace na krajinné prvky poskytuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,” doplňuje ministr Hladík s tím, že dotace přispívají i na nákupy pozemků nezbytných pro realizaci krajinných prvků, přičemž pro jejich vybudování není nutné pozemek vlastnit, lze prvky vytvořit i po dohodě a se souhlasem vlastníka.

Ministerstvo zemědělství finančně podporuje pozemkové úpravy, v rámci kterých také dochází k

obnově a tvorbě krajinných prvků. Důležité je postavení těchto prvků ve Společné zemědělské politice. Krajinné prvky jsou evidovány jako součást dílu půdního bloku v databázi LPIS a jsou v rámci podmínek udělování zemědělských dotací chráněny před poškozením a zničením. Jsou na ně poskytovány plošné platby I. a II. pilíře Společné zemědělské politiky. Ministerstvo zemědělství plánuje podporu vzniku nových krajinných prvků, a to prostřednictvím zvláštní platby na plochu nově vzniklého prvku.

„Krajinné prvky jsou velmi důležité, přinášejí do krajiny biologickou rozmanitost, slouží jako úkryt pro drobné živočichy a pomáhají zlepšovat stav půdy, protože brání erozi. Je tedy naším záměrem krajinné prvky podporovat. Ministerstvo zemědělství bude také finančně podporovat údržbu krajinných prvků, o finální podobě programu v tuto chvíli jednáme,“ řekl **ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL)**.

Krajinné prvky projektuje a realizuje i Státní pozemkový úřad v rámci institutu pozemkových úprav. *“Svémi opatřeními přispívá k boji s klimatickou změnou a podílí se na ochraně zemědělského půdního fondu a tvorbě české krajiny. Od roku 1991 SPÚ v krajině zrealizoval 859 hektarů vodohospodářských, 940 hektarů protierozních a 1985 hektarů ekologických opatření. SPÚ se bude zasazovat o motivaci vlastníků půdy pro realizaci nových krajinných prvků a ochranu těch stávajících,”* doplnila **Svatava Maradová, ústřední ředitelka SPÚ**.

Snadnější výsadba stromů a stromořadí u cest a rozvoj agrovoltaiky

Zákon o půdním fondu zároveň od 1. července usnadňuje výsadbu stromů podél silnic. Nově se snižuje nutnost odstupu od hranice sousedního pozemku z tří metrů na půl metru. *“Zemědělské plochy se často nacházely hned za příkopy a na vysazení stromů tak nebyl prostor. Podle statistik za každé tři vykácené stromy nebyly vysázeny ani dva nové. To teď měníme – vzdálenost od pozemků sousedících s těmi silničními může být od 1. července zkrácena až na půl metru. Výsadba stromů bude samozřejmě probíhat za takových podmínek, aby zůstala zachována bezpečnost provozu, to je zásadní stejně jako podpora silniční zeleně, která nám pomáhá nejen při adaptaci na změnu klimatu,”* uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík.

Novela přináší také rozvoj agrovoltaiky, konkrétně na chmelnicích či ovocných sadech. To farmám pomůže s energetickou nezávislostí. Nově tak bude možné na více než 70 000 hektarech zemědělsky obhospodařované půdy zároveň vyrábět elektřinu. *“Výroba elektřiny představuje doplňkovou činnost zemědělské produkce a vyrobená energie se využívá primárně ke snížení nákladů na energie. Instalované panely mohou zároveň pozitivně ovlivnit podmínky pěstování plodin, například díky zastínění rostlin před nadměrným slunečním zářením,”* doplnil ministr Hladík s tím, že MŽP bude také vypisovat dotační tituly určené právě na agrovoltaiku.

Novela přináší také rozvoj agrovoltaiky, konkrétně na chmelnicích či ovocných sadech. To farmám pomůže s energetickou nezávislostí. Nově tak bude možné na více než 70 000 hektarech zemědělsky obhospodařované půdy zároveň vyrábět elektřinu. *“Výroba elektřiny představuje doplňkovou činnost zemědělské produkce a vyrobená energie se využívá primárně ke snížení nákladů na energie. Instalované panely mohou zároveň pozitivně ovlivnit podmínky pěstování plodin, například díky zastínění rostlin před nadměrným slunečním zářením,”* doplnil ministr Hladík s tím, že MŽP bude také vypisovat dotační tituly určené právě na agrovoltaiku.

https://www.mzp.cz/cz/news_20240703_Vytvaret-remizky-nebo-stromoradi-na-orne-pude-je-nove-jednodussi-MZP-a-MZE-usnadnuji-podminky-pro-zemedelce-a-pomahaji-obnove-krajiny